

## Лекція 6.

### ЛОГІСТИКА ТУРУ

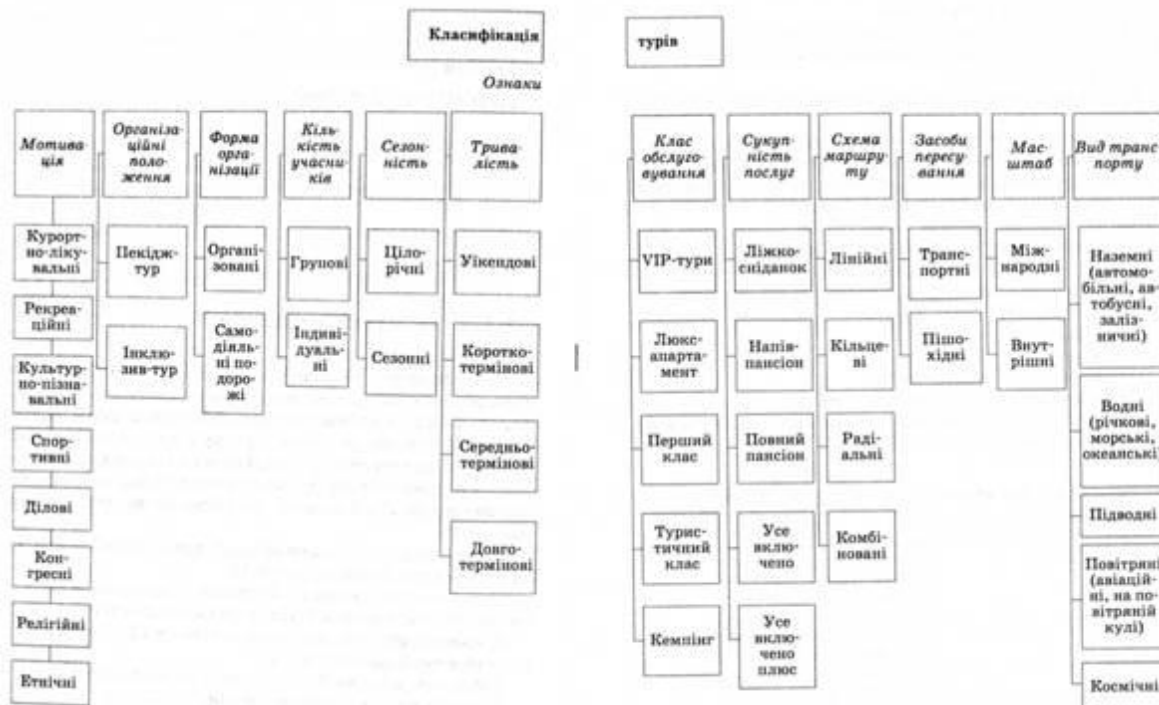
#### Тури та їх класифікація

Тур - основний ринковий продукт турфірми. Це комплекс туристичних послуг, що складені у вигляді конкретної програми, метою якої є здійснення подорожі згідно з побажаннями клієнта. З погляду логістики туризму тур - організований турфірмою рух туристів (у складі групи чи індивідуально) попередньо усталеним маршрутом, у певних місцях якого туристам надаються певні послуги відповідно до вартості путівки (подорожі).

Є загальноприйнята класифікація турів, тобто їх поділ на види за такими ознаками (рис. 1):

- 1) мотивацією: курортно-лікувальні; рекреаційні; культурно-пізнавальні; спортивні; ділові; конгресні; релігійні; етнічні;
- 2) організаційними засобами: пекідж-тур (комплексний); інклюзив-тур (індивідуальний);
- 3) формою організації: організовані; самодіяльні подорожі;
- 4) кількістю учасників: групові; індивідуальні;
- 5) сезонністю: цілорічні; сезонні;
- 6) тривалістю подорожі: уїкендові (1-2 доби); короткотермінові (тиждень); середньотермінові (2-3 тижні); довготермінові (круїзні - майже півроку, рік);

Рис. 1. Класифікація турів



- 7) класом обслуговування: VIP-тури; люкс-апартамент; перший клас; туристичний; кемпінг;
- 8) сукупністю послуг: ліжко-сніданок (B&B, Bed -f Break-fcst); напівпансіон; повний пансіон; усе включено (all inclusive); усе включено плюс;
- 9) схемою маршруту: лінійні; кільцеві; радіальні; комбіновані;

- 10) засобами пересування: транспортні; пішохідні;
- 11) видами транспорту: наземні (автомобільні, автобусні, залізничні); водні (річкові, морські, океанські); повітряні (авіаційні, на повітряній кулі); космічні;
- 12) масштабом: міжнародні; внутрішні<sup>1</sup>.

До кожного туру в обов'язковому порядку належать такі складові: маршрут, програма, комплекс послуг.

Усі тури мають відповідати таким загальним вимогам:

- 1) безпека;
- 2) комфортність;
- 3) достатність;
- 4) категоріальна відповідність;
- 5) конкурентноздатність (прибутковість).

Дещо спрощену класифікацію турів пропонує Ю.М. Чеботар (за видами туризму (табл. 1)).

**Таблиця 1. Класифікація турів за видами туризму**

№з/п	Класифікаційна ознака	Вид туризму	
1	Мета туру	1. Відпочинок.	
		2. Спортивний відпочинок.	
		3. Екзотичний відпочинок.	
		4. Діловий туризм.	
		5. Навчання і/або підвищення кваліфікації.	
		6. Сімейний туризм.	
		7. Лікування.	
		8. Екскурсійний туризм.	
		9. Шоп-тур.	
		10. Паломницький тур	
2	Географічний принцип	1. Вітчизняний (український) тур.	
		2. Тур до країн СНД.	
		3. Тур до країн далекого зарубіжжя. За класифікацією Світової туристичної організації:	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>1. Внутрішній тур.</li> <li>2. Зовнішній тур</li> </ul>
3	Кількість учасників туру	<ul style="list-style-type: none"> <li>1. Індивідуальний тур.</li> <li>2. Сімейний тур.</li> <li>3. Груповий</li> </ul>
4	За способом пересування	<ul style="list-style-type: none"> <li>1. Пішохідний відпочинок.</li> <li>2. Морський круїз.</li> <li>3. Річний круїз.</li> <li>4. Автотуризм.</li> <li>5. Гірськолижний тур.</li> <li>6. Поїздка потягом (залізничний тур).</li> <li>7. Комбінований тур</li> </ul>
•		

## Логістична розробка туру: сутність і послідовність

До складу логістичної розробки туру входять (див. рис. 2):

- маркетингові дослідження (їх здійснюють з метою визначення цільових ринків та сегментів);
- оцінювання власних можливостей турфірми з освоєння цільового ринку;
- логістичне забезпечення маршруту туру. Для цього потрібно створити банк даних з інформацією про:
  - наявні туристично-рекреаційні ресурси та їх логістичний потенціал;



Рис. 2 Складові логістичної розробки туру

- матеріально-технічну базу туризму та її логістичний потенціал;
- транспортну структуру;
- інформаційну інфраструктуру.

При цьому варто враховувати, що туристично-рекреаційні ресурси поділяються на: а) природні блага (клімат; рельєф - гори, рівнини; море, річки, озера); б) об'єкти показу (природні

- пам'ятки природи; культурно-історичні; етнічні; штучно створені, антропогенні); в) об'єкти дозвілля (музеї, театри, фестивалі). МТБ туризму характеризується певною категорією, що означає надання послуг гостинності певного класу, коли враховується: а) тип закладу розміщення; б) його категорія за євростандартом; в) ціни номерного фонду. До інфраструктурного забезпечення належать: а) характеристика транспортних сполучень (дані про наявність транспортного зв'язку, інтенсивність руху, прямі літні рейси та їх взаємозамінність); б) характеристику транспортних засобів (тип, вік, місткість, комфортність і швидкість пересування); в) інформація про транспортні компанії та вартість проїзду. Інформаційне забезпечення передбачає обов'язкову наявність карти або схеми території з такими показниками: а) туристично-географічне положення; б) конфігурація транспортної мережі; в) система розселення; г) адміністративно-територіальний поділ тощо.

### Класифікація туристичних маршрутів

В основі класифікації туристичних маршрутів лежать класифікація турів. Відмінність полягає у меншій кількості ознак - їх шість (див. рис. 3).



Рис. 3. Класифікація туристичних маршрутів

Визначає такі ознаки класифікації маршрутів, як мета подорожі, вид пересування, сезонність, тривалість, контингент і форма<sup>1</sup>. Відповідно залежно від мети подорожі

маршрути поділяють на: а) пізнавальні; б) рекреаційні; в) курортно-пізнавальні; г) спортивні; д) наукові; е) релігійні тощо. За видами пересування розрізняють такі туристичні маршрути: а) пішохідні; б) кінні; в) велосипедні; г) мотоциклетні; д) автомобільні; е) залізничні; є) авіаційні; ж) круїзні (морські та річкові); з) космічні (ракетні). Залежно від сезонності вирізняють: а) цілорічні маршрути; б) сезонні; в) декілька сезонні. За ознакою тривалості туристичні маршрути поділяються на: а) уїкендові (1-2 доби); б) короткотермінові (тиждень); в) середньотермінові (2-3 тижні); г) тривалі (місяць - декілька місяців); д) кругосвітні. За контингентом маршрути бувають: а) шкільні; б) молодіжні; в) сімейні; г) для дорослих; д) осіб зрілого віку; е) професійно-орієнтовані; є) конфесійно-орієнтовані. За формою розрізняють: а) лінійні; б) кільцеві; в) радіальні; г) комбіновані туристичні маршрути (див. рис. 4).

Останній поділ для логістики туризму особливо цікавий, оскільки за ним установлюють трасу туристичного маршруту, тобто визначають шлях руху туристів на певній території, який позначений переліком усіх географічних пунктів та місць, що послідовно відвідують туристи під час подорожі, та вказівкою видів транспорту, що використовує туристична група для пересування, а також пунктами зупинок (перебувань) на маршруті. Початковою та кінцевою точками маршруту є пункти початку та закінчення подорожі. Початок маршруту

- це місце надання тургрупі першої логістичної послуги, про що зазначено в договорі; завершення - місце надання останньої туристичної послуги.

Лінійний маршрут - шлях руху туристів, коли його початок і закінчення відбуваються в різних географічних пунктах перебування, наприклад, Київ - Львів.

Кільцевий маршрут - шлях руху тургрупи, коли його початок та закінчення відбуваються в одному географічному пункті перебування, наприклад, тур "Америка" (Нью-Йорк - Вашингтон - Атлантик-Сіті - Філадельфія - Нью-Йорк), "Гетьманські столиці України" (Київ - Чигирин - Батурин

- Глухів - Київ) або нещодавно розроблений тур "Золотий вінок Київщини" (Київ - Трипілля - Ржищів - Улянки - Канів - Переяслав-Хмельницький - Київ).

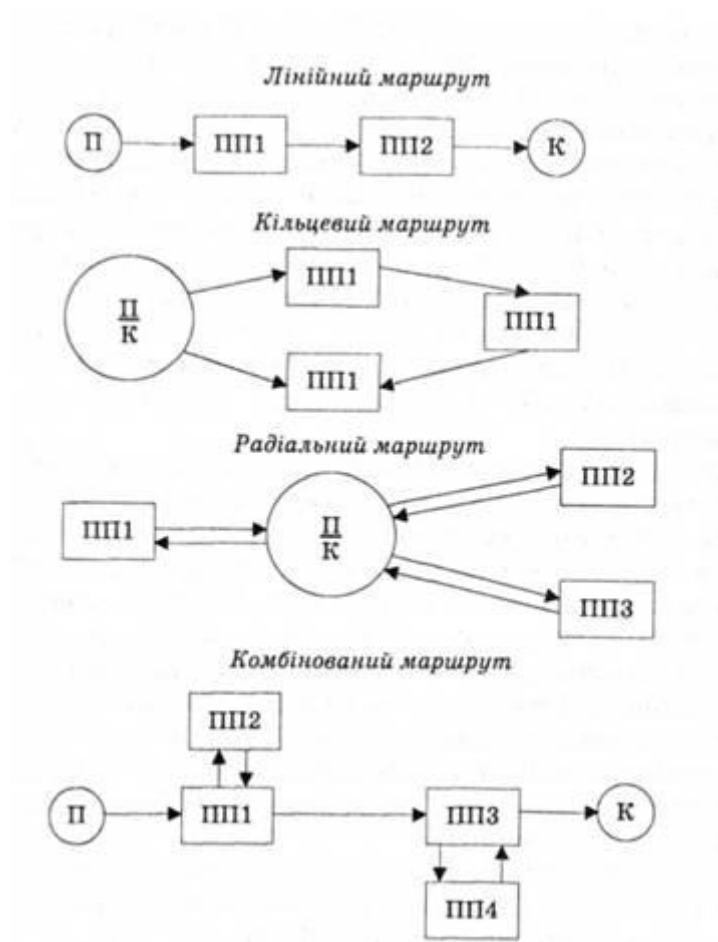


Рис. 4. Поділ туристичних маршрутів за їх формою: П - початок маршруту, К - кінець маршруту, ПП - проміжні пункти

Комбінований маршрут о- шлях руху тургрупи, до якого належать складові лінійного, кільцевого та радіального маршрутів у тій або іншій комбінаціях. Під час руху за маршрутом можна використовувати різноманітні транспортні засоби, що називаються внутрішньомаршрутними.

Узагальнена методика логістичної розробки туру

Узагальнена методика логістичної розробки туру охоплює такі етапи. Розглянемо їх детальніше.